

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/9/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313217864
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8313217864.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členiek senátu JUDr. Evy Šofrankovej JUDr. a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobkyne Ing. S. K., nar. XX.X.XXXX, bytom L. XXX/X, XXX XX R., právne zastúpenej JUDr. Róbertom Faturom, advokátom so sídlom AK Centrum 18/23, 017 01 Považská Bystrica, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia, určenie neplatnosti časti právneho úkonu a zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č.k. 21C 296/2013-194 zo dňa 8.10.2014 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania vo výške 146,09 eur na účet zástupcu JUDr. Róberta Faturu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa určil, že zmluva o úvere č. 805700086 zo dňa 28.4.2010 uzavretá medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov.

Súd prvého stupňa určil za absolútne neplatné neprijateľné podmienky uvedené v zmluve o úvere č. 805700086 zo dňa 28.4.2010 uzavretej medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom:

a) v časti v ktorej sa dlžník zaväzuje zaplatiť veriteľovi požičanú sumu 1000,- eur zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 968,- eur.

b) v bode 4 časti zmluvnej pokuty v znení v prípade, ak bude dlžník v omeškaní s niektorou splátkou 7 dní a viac, je povinný túto omeškanú splátku uhradiť do rúk mandátára v hotovosti spolu so zmluvnou pokutou 15,- eur za každý jeden prípad omeškania. Dlžník sa zaväzuje uhradiť veriteľovi za každú zaslanú upomienku v prípade porušenia podmienok tejto zmluvy čiastku 4 eur ako paušálnu úhradu nákladov a administratívy s tým spojenej do 5 dní od doručenia písomnej výzvy na úhradu.

c) v bode 5 všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v časti v tomto znení dlžník s veriteľom uzatvára súčasne dohodu o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov ako formu zabezpečenia a uspokojenia pohľadávky veriteľa, ktorej účinnosť je podmienená neuhradením štyroch po sebe idúcich splátok, keď nastáva splatnosť celého dlhu.

d) v bode 0.6 všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v časti v tomto znení: dlžník je povinný v prípade porušenia svojich zmluvných povinností uhradiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 312,- eur

ktorá je určená na úhradu všetkých nákladov vynaložených veriteľom v súvislosti s vykonaním úkonov smerujúcich k zabezpečeniu dlhu dlžníka.

e) v bode 14 všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v tomto znení: dohoda o vyplnení zmenky: na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vy staviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystaviteľ vystavil zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

f) v bode 15 v časti rozhodcovskej doložky v znení: rozhodcovská doložka, uzatvorená podľa zákona č. 244/2002 Z.z. všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy o úvere ručiteľského vyhlásenia vrátane sporov o ich platnosť, výklad alebo zrušenie ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmenky zabezpečujúcej túto úverovú zmluvu a uplatnenia práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené a) pred stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s. so sídlom Karloveské rameno 8, 841 04 Bratislava, ICO: 35 922 761, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu a jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu.

Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie z neplatného právneho úkonu vo výške 1416,56 eur, a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Priznal žalobkyni sumu vo výške 1000,- eur ako primerané finančné zadost'učinenie. Žalovanému uložil povinnosť vyplatiť žalobkyni trovy konania vo výške 721,01 eur na účet právneho zástupcu žalobkyne JUDr. Róberta Faturu, a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Žalovaný bol tiež povinný vyplatiť na účet Okresného súdu Humenné sumu 84,50 eur a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Vychádzal zo skutkového zistenia, že medzi účastníkmi konania bola dňa 28.4.2010 uzavretá zmluva o úvere č. 805700086, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 1.000 eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť žalobcovi zvýšený o príslušný príplatok vo výške 968 eur, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 1.968 eur v 12-tich mesačných splátkach po 164 eur počnúc dňom 25.5.2010. Súd prvého stupňa citoval ustanovenie § 52 ods. 1, 3, 4 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a/, b/, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 2, 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmení a doplnení zákona SNR č. 81/1966 Zb. o slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, v nadväznosti na ktoré ustanovenia uviedol, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá spotrebiteľská zmluva, teda predmetný zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským, keďže žalovaný ako dodávateľ pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a uzavrel predmetnú zmluvu so žalobkyňou, ktorá hoci bola podnikateľkou, úver zobrala a aj použila na súkromné účely a nie na podnikanie. K tomuto záveru dospel súd prvého stupňa na základe výpovede žalobkyne ako aj zo skutočnosti, že žalobkyňa bola na invalidnom dôchodku, pričom v tom čase už mala zrušený svoj podnikateľský účet, čoho dôkazom je potvrdenie o zrušení produktov a služieb zo dňa 8.10.2009 a podnikanie na základe živnostenského oprávnenia ukončila o tri mesiace po uzavretí zmluvy, čoho dôkazom je výpis aktuálnych údajov zo živnostenského registra, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa ukončila svoju podnikateľskú činnosť dňa 31.7.2010. Zároveň mal súd za preukázané i tvrdenia žalobkyne o tom, že poskytnutý úver použila na splatenie úveru predchádzajúceho, pričom táto skutočnosť okrem jej výpovede je zrejmá z potvrdenia žalovaného zo dňa 30.4.2010, kde potvrdzuje uhradenie predchádzajúceho úveru dňa 28.4.2010, t.j. v deň podpisu zmluvy o úvere č. 805700086, pričom žalobkyňa preukázala i ďalšími listinnými dôkazmi, že úver použila na iné účely ako na účel podnikania, ako napríklad na nákup obuvi. Súd teda nemal pochybnosti o povahe zmluvného vzťahu medzi účastníkmi konania ako spotrebiteľského. Ďalej súd prvého stupňa citoval ust. § 39 ods. 1 Občianskeho zákonníka a zmluvu posúdil aj z hľadiska jej esenciálnych náležitostí v súlade s ust. § 4 zákona o spotrebiteľských úveroch. Dospel k záveru, že zmluva v tomto smere obsahuje nedostatky, keďže neobsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov, ani

priemernú ročnú percentuálnu mieru nákladov, ročnú úrokovú sadzbu, ani výpočet nákladov, v dôsledku čoho sa zmluva o úveru považuje za bezúročnú a bez poplatkov. Poukázal tiež na výšku poplatku za poskytnutie úveru, ktorý v percentuálnom vyjadrení pri poskytnutí úveru na obdobie 12 mesiacov predstavuje 96,8 %, teda poplatok v takejto úzkej výške súd považoval bez ďalšieho za dôvod absolútnej neplatnosti pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že v súlade s judikatúrou a zákonom sa za odplatu úveru považujú nielen dohodnuté úroky ako odmena, ale aj akékoľvek platby zo strany spotrebiteľa bez ohľadu či ju tento v zmluve alebo podmienkach označí napr. ako poplatok, náklady za vypracovanie, na administratívu a pod.. V ďalšom texte rozsudku súd prvého stupňa citoval ust. § 53 ods. 1, 4, 5 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. § 153 ods. 3 a § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. Vo vzťahu k určeniu neplatnosti zmluvy o úvere v jednotlivých častiach všeobecných podmienok mal súd za to, že na strane žalobkyne je daný naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti jednotlivých zmluvných ustanovení z dôvodu právnej istoty o skutočnej výške dlhu, pretože bez tohto určenia nie je zrejmé, koľko by mala žalobkyňa žalovanému zaplatiť tak, aby na strane žalovaného nedošlo k bezdôvodnému obohateniu, ako aj z dôvodu existencie rozhodcovského rozsudku v danej veci.

Pokiaľ ide o časť zmluvnej podmienky v bode 12 všeobecných zmluvných podmienok, ktorá sa týka poplatku vo výške 968 eur, ktorého 1/3 predstavuje dohodnutý úrok a 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie uzatvorenia zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívnou s tým spojenou, tak túto považoval súd za absolútne neplatnú podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi, ako už skôr uviedol. Ďalším dôvodom neprijateľnosti tejto podmienky je podľa súdu prvého stupňa to, že ide o ustanovenie spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zmluvné podmienky upravené v bode 4 a bode 6 všeobecných podmienok poskytnutia úveru týkajúce sa zmluvných pokút, či už za omeškanie so splátkou vo výške 15 eur alebo za porušenie svojich zmluvných povinností vo výške 312 eur a poplatku za upomienku, súd považoval za neprijateľnú z dôvodu neprimerane vysokej sankcie za nesplnený záväzok s odkazom na § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Zmluvnú podmienku upravenú v bode 5 týkajúcu sa dohody o zrážkach zo mzdy považoval súd tiež za neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko zabezpečenie záväzku vopred uzavretou dohodou o zrážkach zo mzdy je neprimeranou požiadavkou veriteľa, keď bez akéhokoľvek obmedzenia zo strany dlžníka chce disponovať s jeho príjmom, rovnako ako zmluvná podmienka upravená v bode 14, ktorou je upravená dohoda o vyplnení zmenky. K zmluvnej podmienke týkajúcej sa rozhodcovskej doložky upravenej v bode 15 všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd uviedol, že rozhodcovský súd je vopred zakotvený v zmluvných podmienkach ešte pred vznikom samotnej štandardnej zmluvy. Rozhodcovské konanie by malo byť akceptované, ak by si spotrebiteľ vyjednal takýto spôsob rozhodnutia sporu len na už existujúce spory a bol žalovaným dostatočne poučený o význame a dôsledkov uzavretia takejto rozhodcovskej doložky. V tomto prípade však táto doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale už na samom začiatku zmluvného vzťahu. Súd prvého stupňa preto i túto zmluvnú podmienku považoval za neprijateľnú v súlade s ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka.

Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie plnením z neplatného právneho úkonu, teda toto plnenie musí žalovaný vydať žalobkyne v súlade s ust. § 451 ods., 1, 2 Občianskeho zákonníka. Výška bezdôvodného obohatenia je totožná so sumou, ktorú žalobkyňa zaplatila nad výšku poskytnutého úveru, t.j. nad sumu 1.000 eur. Súd mal preukázané, že žalobkyňa skutočne reálne uhradila žalovanému sumu 2.401,56 eur v splátkach, pričom k tejto sume je zahrnutý aj poplatok za zmenu splátkového kalendára vo výške 160 eur. Žalovaný sa tak obohatil o rozdiel medzi skutočne poskytnutým úverom a vrátenou sumou, teda o sumu 1.416,56 eur.

Vo vzťahu k námietke žalovaného o prekážke právoplatne rozhodnutej veci (res iudicata) poukazujúc na vydaný rozhodcovský rozsudok súd prvého stupňa uviedol, že rozhodcovskú doložku, na základe ktorej bola založená právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie a rozhodnutie predmetnej veci je potrebné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, čoho následkom je jej neplatnosť. Absolútna neplatnosť právneho úkonu spôsobuje stav, ako keby právny úkon nebol nikdy uzavretý.

Súd prvého stupňa priznal žalobkyni aj primerané finančné zadosťučinenie s odkazom na ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Konštatoval, že cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, ale postačí, ak takáto ujma tu je. Mal za to, že v danom prípade žalobkyňa úspešne uplatnila porušenie svojich práv vyplývajúcich jej z príslušných právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa, preto ma právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žalobkyňa žiadala priznať sumu 1.000 eur, čo súd prvého stupňa považoval za primerané vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný v zmluve o úvere dlhodobo používal neprijateľné zmluvné podmienky, avšak aj s poukazom na to, že žalobkyňa plnila žalovanému od roku 2010 do roku 2014 v splátkach aj sumy neplatného právneho úkonu, čím dochádzalo k výraznému zníženiu kvality jej života, keďže navyše je aj invalidnou dôchodkyňou. Finančné zadosťučinenie priznal žalobkyni aj z dôvodu, že v danom období žalovaný nedal do súladu protiprávne časti zmluvy a podmienok, hoci mu to ukladal Občiansky zákonník, teda protiprávny stav vďaka jeho nečinnosti trval.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej žalobkyni priznal trovy pozostávajúce z trov právneho zastúpenia. Keďže žalobkyňa bola od súdnych poplatkov oslobodená zo zákona, zaviazal k zaplateniu poplatku žalovaného v súlade s § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.

V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie žalovaný. Svoje odvolanie zdôvodnil ust. § 205 ods. 2 písm. a/, d/, f/ Občianskeho súdneho poriadku. Mal za to, že prejednaníu vecí bráni prekážka *res iudicata* a že napadnutý rozsudok vykazuje znaky zmätočnosti. Vyporiadanie sa súdu prvého stupňa s námietkou *res iudicata* považoval odvolateľ za nepreskúmateľné a nepostačujúce, pričom toto konštatovanie nepodložil žiadnym relevantným súdnym rozhodnutím. Mal za to, že súd nie je oprávnený konštatovať neplatnosť, resp. nulitosť rozsudku a rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky, ale rozhodcovský rozsudok mohol byť napadnutý len v lehote a z dôvodov taxatívne určených v § 40 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, pričom však rozhodcovský rozsudok nebol žalobkyňou napadnutý. Poukázal v tejto súvislosti na uznesenie Najvyššieho súdu SR 3Cdo 42/2006 a nález Ústavného súdu SR II. ÚS 499/2012. Trval na tom, že súd prvého stupňa sa nezaoberal posúdením platnosti rozhodcovskej doložky, preto je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Taktiež súd prvého stupňa ho nevyzval na predloženie rozhodcovskej zmluvy a nevie o tom, že by takúto zmluvu predložil žalobca, preto nie je zrejme, z čoho súd vyvodil záver, že rozhodcovská zmluva je neplatná. Vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu uviedol, že žalobkyňa plnila na základe platného rozhodcovského rozsudku, preto takéto dobrovoľné plnenie nie je možné považovať za bezdôvodné obohatenie na jeho strane. Nie je tak naplnený žiaden zákonom stanovený predpoklad, ktorý sa pre vznik bezdôvodného obohatenia obligatórne vyžaduje. Zdôraznil, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy, prípadne určenia neprijateľnosti jednotlivých zmluvných podmienok v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. Žalobcovo právo, resp. povinnosť nie je neistá, keďže je judikovaná rozhodnutím rozhodcovského súdu, ktoré je právoplatné a vykonateľné. Argumentáciu neplatnosti zmluvy o úvere bolo možné vzniesť v rámci obrany proti žalobe na plnenie podanej na Stály rozhodcovský súd, ktorý o žalobe na plnenie rozhodol rozsudkom sp. zn. SR02999/12. Žalovaný namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatočné odôvodnenie, ktoré mu bráni účinne sa brániť, čo je potrebné považoval za odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, čím je daný odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku. Nesúhlasil s názorom prvostupňového súdu, že žalobcovi je potrebné priznať status spotrebiteľa z dôvodu, že pri uzatváraní zmluvy žalobca vyhlásil, že poskytnuté peňažné prostriedky berie na účel podnikania. Táto skutočnosť vyplýva zo zmluvnej dokumentácie, pričom nie je rozhodujúce ako súvisí predmet podnikania s poskytnutým úverom. Trval na tom, že žalobca vstupoval do úverového vzťahu so žalovaným ako podnikateľ, teda nie je spotrebiteľom a zmluva o úvere nie je ani zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ani spotrebiteľskou zmluvou. Do právneho vzťahu so žalobcom vstupoval v dobrej viere a pokiaľ spotrebiteľ predstiera, že je podnikateľom je treba takúto obligáciu charakterizovať ako obchod a nie spotrebiteľský záväzok, pretože je potrebné chrániť dodávateľovi dobrú vieru, pretože dobrá vieru je všeobecným princípom zmluvného práva. V súvislosti s touto odvolacou námietkou citoval rozhodnutie 7C 302/2010 a 4C 276/2011, 9C 225/2012, 8C 228/2011 a 9C 171/2011 so záverom, že z ustálenej súdnej praxe slovenských súdov je viac než zrejme, že žalobcu nemožno považovať za spotrebiteľa a jeho dovolávanie sa legislatívy na ochranu spotrebiteľa je úplne neopodstatnené.

Poukázal na to, že pri poskytovaní peňažných prostriedkov vychádza z vyhlásenia jednotlivých klientov a vzhľadom na charakter podnikania nie je čas na preukazovanie pravdivosti zmluvných vyhlásení klientov. Povinnosť skúmať účel poskytnutia úveru, resp. preverovať povolanie klienta neukladá mu žiaden právny predpis. Žalovaný tiež rázne odmietol, že žalobcovi vznikol nárok na priznanie finančného zadosťučinenia z dôvodu, že žalobca nie je spotrebiteľom a plnil žalovanému pohľadávku, ktorá bola prejednaná Stálym rozhodcovským súdom. Čo sa týka údajnej ujmy žalobcu spôsobenej žalovanými, tak uviedol, že vykonané dokazovanie žiadnu ujmu nepotvrdilo a teda súd prvého stupňa len nekriticky prebral do rozsudku nepodložené tvrdenia žalobcu. Namietal, že za vzniknutú ujmu nemožno považovať neuvážené konanie žalobcu, ktoré ho do danej situácie dostalo. Mal za to, že pri priznaní finančného zadosťučinenia musí súd zohľadniť nielen úspešnosť toho ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad a tiež, že nie je vylúčené, aby aj napriek úspechu v konaní súd odmietol požadované finančné zadosťučinenie úspešnej osobe priznať. Vyslovil názor, že k takémuto úspešnému uplatneniu zo strany žalobcu nedošlo, čo namieta od začiatku konania, avšak s touto argumentáciou sa súd prvého stupňa nevysporiadal. Deklarovanie úspešnosti uplatnenia práva nemožno považovať za dostatočné vzhľadom na skutočnosť, že nemajetkový nárok nemožno vyčíslňovať s odkazom na majetkový nárok. Primerané finančné zadosťučinenie totiž predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za zaplatené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody.

Žalovaný namietal aj priznanie trov právneho zastúpenia s poukazom na trovy vzniknuté v súvislosti s prostriedkami vynaloženými na presun advokáta z jeho sídla k príslušnému súdu v situácii, kedy v obvode bydliska účastníka konania i v obvode konajúceho súdu pôsobia desiatky osloviteľných advokátov a tak tieto prostriedky potrebné k účelnému bráneniu práva nie sú účelne vynaloženými prostriedkami ako to má na mysli § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Trval na tom, že za všetkých okolností musí ísť o náklady potrebné k účelnému uplatňovaniu, resp. bráneniu práva, pričom kritérium účelnosti je nutné posudzovať pri každej položke samostatne a teda priznanie nároku na náhradu odmeny za služby poskytnuté advokátom neznamená automatickú povinnosť priznať aj náhradu všetkých ďalších výdavkov bez ohľadu na ich konkrétnosť. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a žalobu zamietnuť alebo rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa podaním zo dňa 21.1.2015. Poukázala na to, že odvolanie žalovaného nemá náležitosti podľa § 42 ods. 3 O.s.p., keďže nie je podpísané ani datované. Vo vzťahu k namietanej prekážke právoplatne rozhodnutej veci uviedla, že rozhodcovská doložka je obsiahnutá len vo všeobecných obchodných podmienkach, vzhľadom na čo je len z tohto titulu v zmysle ustálenej praxe súdov neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Nárok žalovaného v rozhodcovskom konaní bol uplatnený na základe dohody o vyplnení zmenky a samotnej zmenky, pričom rozhodcovský súd posudzoval vzťah účastníkov v súlade s dohodou o vyplnení zmenky. V rozhodcovskom konaní tak bol riešený vzťah vyplývajúci zo zmenky ako abstraktného cenného papiera, nie zo záväzkového vzťahu. Teda aj pokiaľ by bola rozhodcovská doložka, či dohoda o vyplnení zmenky platná, napriek tomu by predmetný rozhodcovský rozsudok nezakladal prekážku res iudicata, keďže je vydaný na základe iného právneho titulu z napadnutej zmluvy o úvere. V nadväznosti na námietku žalovaného o absenciu naliehavého právneho záujmu na určenie neplatnosti časti zmlúv žalobkyňa uviedla, že je pre ňu nutné, aby súd stanovil, ktoré z daných ustanovení zmluvy sú platné a ktoré nie, keďže potrebuje mať právnu istotu v tom, koľko je povinná žalovanému zaplatiť. Je totižto invalidným dôchodcom s minimálnym príjmom, pričom napr. zaplatenie úrokov a zmluvnej pokuty by mohli byť pre ňu likvidačné a ohrozujúce základné životné potreby. Navyše, žalovaný žiada od nej príslušenstvo určené v rozhodcovskom konaní ako aj údajnú škodu, ktorá mu mala vzniknúť v súvislosti s nesplnením záväzku riadne a včas. Je preto podstatné určiť koľko je reálna výška záväzku a bez takéhoto určenia je jej právne postavenie neisté. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považovala za správne tak z vecného ako aj právneho posúdenia, ako aj čo sa týka odôvodnenia, keďže toto spĺňa zákonom požadované náležitosti. V nadväznosti na námietku týkajúcu sa povahy právneho vzťahu účastníkov žalovaná poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č.k. 1Co 98/2014 zo dňa 26.6.2014. Vo vzťahu k namietanej výške trov právneho zastúpenia uviedla, že práve s dôrazom na znižovanie nákladov konania sa všetky úkony vykonávali písomne tak, aby nevznikali náklady na cestovné, čím je potrebné považovať túto odvoláciu námietku za nedôvodnú. Záverom uviedla, že rozsudok súdu prvého stupňa považuje za vecne a právne

správny, preto ho navrhuje potvrdiť. Uplatnila náhradu trov odvolacieho konania za jeden úkon vo výške 170,65 eur.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 212 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa § 214 ods. 2 v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozsudku boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej 5 dní pred vyhlásením.

Súd prvého stupňa v predmetnom konaní vykonal rozsiahle dokazovanie a na jeho základe dospel k správny skutkovým záverom, z ktorých vyvodil aj správny právny záver. Jeho odôvodnenie je vyčerpávajúce, preto odvolací súd sa v celom rozsahu s ním stotožňuje a vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaného len uvádza nasledovné.

Žalovaný vo svojich odvolacích námietkach namieta, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nemohlo byť vydané pre prekážku *res iudicata*, teda pre právoplatný rozhodcovský rozsudkom, sp. zn. SR 02999/12 vydaný Stálym rozhodcovským súdom spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., dňa 28.8.2012. K tejto odvolacej námietke odvolací súd uvádza, že spravidla právoplatný rozhodcovský rozsudok na plnenie predstavuje prekážku rozsúdenej veci v konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Rozsudok týkajúci sa predmetnej veci však bol vydaný na základe rozhodcovskej doložky, čo robí daný rozsudok nulitným (porovnaj uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 31.5.2012, č.k. 10CoE 308/2011-39). Nulitný rozhodcovský rozsudok preto nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci, keďže sa naň hľadí, ako keby nebol vydaný.

Žalovaným namietaná nepreskúmateľnosť rozsudku z dôvodu absencie posúdenia platnosti rozhodcovskej doložky je nepochopiteľná, ak súd prvého stupňa na str. 12 rozsudku veľmi jasne a výstižne zdôvodnil, prečo zmluvnú podmienku týkajúcu sa rozhodcovskej doložky zakotvenú v bode 15 všeobecných podmienok považoval za neprijateľnú, pričom svoj záver oprel aj o stanovisko Súdného dvora vo veci C-243/08 zo dňa 4.6.2009 vo veci Pannon GSM Zrt. c/a Erzsébet Sustikné Gyorfi bod 40 .

Žalovaným namietané nevykonanie dôkazu rozhodcovskou zmluvou je nedôvodné, keďže súčasťou žaloby je zmluva o úvere č. 805700086 (čl. 6 spisu), kde na druhej strane zmluvy sú uvedené všeobecné podmienky poskytnutia úveru, kde v bode 15 je zakotvená rozhodcovská doložka, teda v danom prípade nebola uzavretá samostatná rozhodcovská zmluva.

Žalovaný trval na tom, že v prípade, ak žalobkyňa plnila na základe rozhodcovského rozsudku, tak nejde o bezdôvodné obohatenie, keďže plnila na základe právneho dôvodu. Odvolací súd k tomuto uvádza, že žalobkyňa plnila na základe neplatného právneho úkonu, čím v súlade s ust. § 451 Občianskeho zákonníka vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie predstavujúce majetkový prospech získaný takýmto plnením. Rozhodcovská doložka je neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve, čo v konečnom dôsledku vyslovil súd prvého stupňa vo výroku rozsudku, pričom absencia právomoci vydania rozhodcovského rozsudku rozhodcovským súdom robí vydaný rozhodcovský rozsudok nulitným (ako bolo uvedené vyššie), teda v skutočnosti zo strany žalobkyne nešlo o plnenie na základe rozhodcovského rozsudku, ale o plnenie z neplatného právneho úkonu.

Z dôvodu existencie rozhodcovského rozsudku odvolateľ namieta nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy a neprijateľných podmienok. V súvislosti s touto odvolacou námietkou odvolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe zabezpečovacieho inštitútu - zmenky, čo je v rozpore s ustanovením § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môže judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porovnaj C 237/2, *Freiburger Kommunalbauten* cit.: „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, že zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritéria požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v mysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú“). Významom je skutočnosť, že rozsudok o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky predstavuje jeden z prostriedkov ochrany spotrebiteľov a zároveň dáva základ pre zváženie prípadnej satisfakcie. V tomto smere je na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky naliehavý právny záujem (čl. 6 smernice, § 80 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 3 ods. 5 ZOS, prov C-143/13 vo veci R. B. proti SC Volksbank Romania SA „Keďže dlžníci sa domnievali, že celý súbor podmienok úverových zmlúv dotknutých vo veci samej, medzi ktorými sa nachádzajú podmienky týkajúce sa pohyblivej povahy úrokovej sadzby a „poplatku za riziko“, boli nekalé... Podali preto žalobu na Judecatoria Cluj-Napoca (súd prvého stupňa Cluj-Napoca) s cieľom dosiahnuť, aby tento súd konštatoval nekalú povahu dotknutých podmienok a v dôsledku toho ich neplatnosť“).

Predmetnému výkladu nebránia ani ustanovenia zák. č. 191/1950 Z.z. o zmenkách a šekoch (ďalej len „zmenkový a šekový zákon“), ktoré sa týkajú všeobecne zmenky, jej účastníkov a námietok dlžníka voči zmenke. V rámci uplatnenia práv zo zmenky sa premieta klasická rímska právna zásada (princíp) „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“). Je rozhodným, že kým nevyužitie postupu podľa čl. I § 10, § 17 zmenkového a šekového zákona zo strany iných dlžníkov v prípade uplatnenia práv zo zmenky jej majiteľom znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať zmenku a aktívnu legitimáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa cit. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 MCdo 9/2012: „Kým rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov (akým je v danej veci zákon o bankách) zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu.“

Aj keď dlžník - spotrebiteľ nevznesie námietky proti zmenke, resp. jej vyplneniu, príp. uplatneniu práv zo zmenky, je súd oprávnený a zároveň povinný skúmať platnosť predmetnej zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitimáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, oprávnenosť postupu pri vypĺňaní blankozmenky, a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok, dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje, a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. V prípade zistených nedostatkov je súd povinný, tak ako to správne urobil súd prvého stupňa, konštatovať rozpor práv uplatnených zo zmenky so zákonom. Takýmto postupom súdy naplňajú príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa.

Pokiaľ žalovaný namieta, že žalobkyňa nemá status spotrebiteľa, pričom vychádzal z jej vlastného vyhlásenia v zmluve, tak k tomuto odvolací súd uvádza, že všeobecnou známou skutočnosťou sú nekalé praktiky žalovaného aplikované pri vyplňovaní základných údajov dlžníka, vrátane účelu poskytnutia finančných prostriedkov. V predmetnom konaní bolo jednoznačne preukázané, že zmluva č. 805700086 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným má charakter spotrebiteľskej zmluvy, čo súd prvého stupňa správne posúdil v súvislosti s vyhodnotením dôkazov týkajúcich sa podnikateľskej činnosti žalobkyne, jej celkovej finančnej situácie, ako aj listinných dôkazov svedčiacich o poskytnutých finančných prostriedkoch na súkromné účely.

Žalovaný namietal, že žalobkyni nepatrí finančné zadostučinenie, keďže táto plnila na základe rozhodcovského rozsudku a zároveň, že ňou neboli úspešne uplatnené práva. Takéto konštatovanie žalovaného považuje odvolací súd za formalistické a nemajúce oporu tak vo vykonanom dokazovaní,

ako aj v odôvodnení napadnutého rozsudku. Je nepochybné, že žalobkyňa úspešne uplatnila porušenie svojich práv vyplývajúcich z predpisov o ochrane spotrebiteľa, preto je daný právny základ finančného zadosťučinenia v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.. Odvolací súd sa stotožnil s výškou finančného zadosťučinenia, ktoré je nutné vnímať ako satisfakciu za psychickú ujmu, ktorá bola spôsobená žalobkyňi v období splácania úveru.

S poukazom na uvedené odvolací súd považoval všetky odvolacie námietky žalovaného na nedôvodné, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil v súlade s ust. § 219 ods. 1, 2 O.s.p. stotožňujúc sa s odôvodnením rozhodnutia.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p., teda žalobkyňi úspešnej v odvolacom konaní boli priznané trovy právneho zastúpenia v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. d/, § 10 ods. 1 v spojení s ust. § 13 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.. Predmetom konania sú tri nároky žalobkyne, pričom nárok na určenie zmluvy ako bezúročnej a bez poplatkov a na určenie neprijateľných zmluvných podmienok sa odvíja od základnej sadzby tarifnej odmeny vo výške 1/13 výpočtového základu, ktorý predstavuje za rok 2015 sumu 839 eur, z čoho 1/13 je 64,54 eur. Ďalším nárokom je priznanie sumy 1416,56 eur, ktorému nároku zodpovedá tarifná odmena vo výške 71,37 eur a nárok na zaplatenie 1000 eur finančného zadosťučinenia zodpovedá tarifná odmena vo výške 61,41 eur. Pri zvýšení tarifnej odmeny v zmysle ust. § 13 ods. 3 citovanej vyhlášky prináleží žalobkyňi náhrada trov právneho zastúpenia v základnej sadzbe z veci s najvyššou hodnotou (71,37 eur zvýšená o 1/3 ostatných nárokov ($64,54:3= 21,51 + 61,41:3 = 20,47$), čo v úhrne predstavuje sumu 113,35 eur. Po prirátaní režijného paušálu 8,39 eur a 20% DPH vo výške 24,35 eur, trovy právneho zastúpenia žalobkyne predstavujú sumu 146,09 eur.

Rozsudok bol prijatý senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.